

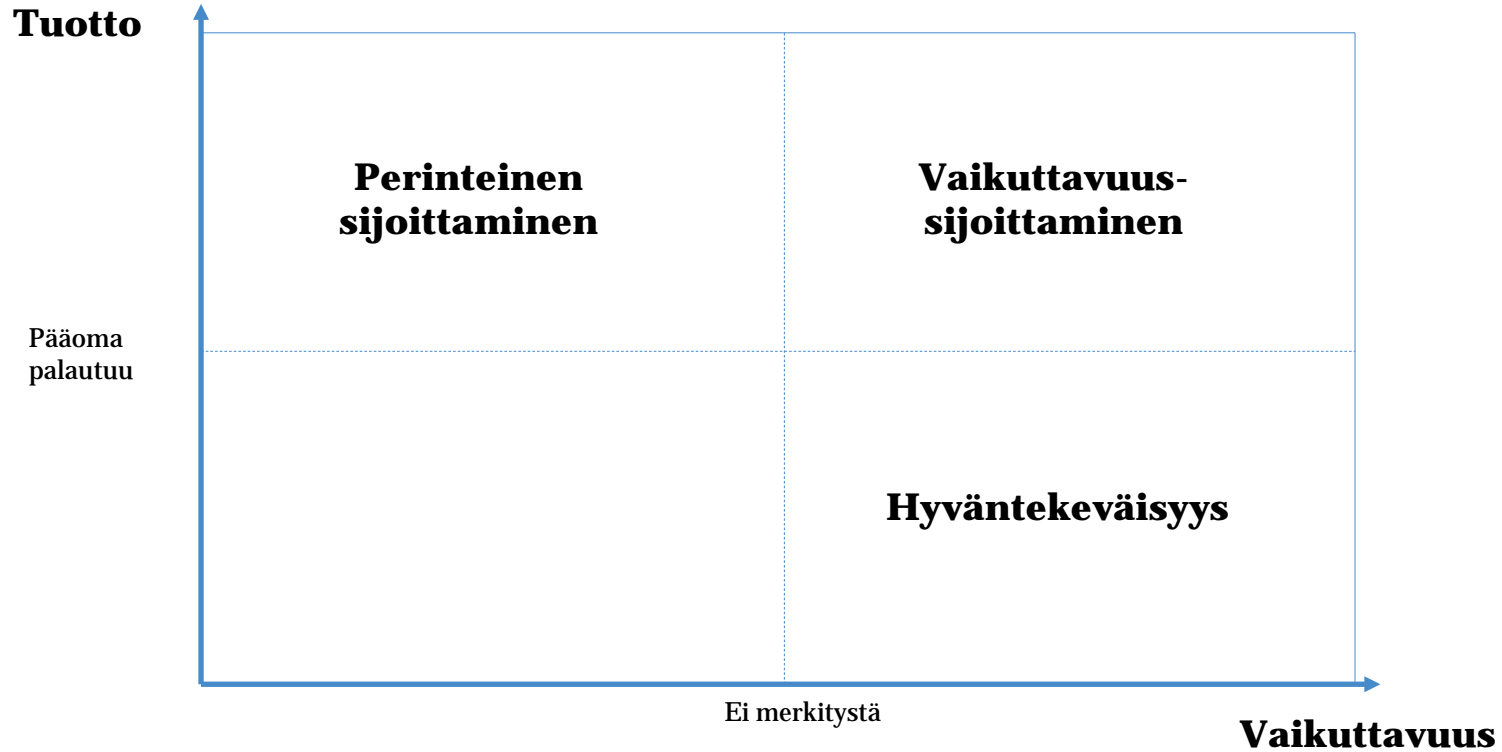
Vaikutusten ostaminen maakuntien strategisen johtamisen ytimessä

Projektijohtaja Mika Pyykkö

Kasvupalvelun markkinan rakentamisen ja ohjauksen seminaari 30.8.2017

Vaikuttavuusinvestoiminen (engl. impact investing) on yksityisen pääoman tietoisuutta suuntaamista toimijoihin/toimintaan, joka saa aikaan sekä taloudellista tuottoa että mitattavaa yhteiskunnallista ja/tai ympäristöllistä hyötyä.

Sijoittamisen eri painotuksia

SOTE- JA MAAKUNTAUUDISTUKSEN

Tavoite: Aktiivinen ihminen ja kestävä hyvinvointi

Keinot: Ihmiselle työtä, osallistumis- ja toimintamahdollisuuksia sekä oikea-aikaista ja sopivaa tukea

Viestimme sote- ja maakuntauudistuksessa

- Maakunnan strategian pitää olla elinvoimaisuutta ja ihmisten hyvinvointia vahvistava
- Lähtökohdaksi tarvitaan ymmärrys asukkaiden nykytilasta
- Edistävä työ on avain kestävään hyvinvointiin
- Maakunnilla ja kunnilla pitää olla yhteinen tavoite ja insentiivit, jotka ohjaavat samaan suuntaan
- Määritellään tavoite, ei tekemisen tapaa

Tarvitaan muutos toimintatapaan

Siirtymä vaikuttavuuden hankintaan tarkoittaa kahta radikaalia muutosta suomalaiseseen hankintakenttään:

1. Järjestäjän tehtävä muuttuu **määrittelijästä omistajaksi**
2. Toimittajan rooli **suorittajasta** innovatiiviseksi vaikuttavuuden **tuottajaksi**

Uudessa asetelmassa korostuu verkostomainen toimintatapa ja eri tahojen yhteistyö: yritykset ja yrittäjät, järjestöt, oppilaitokset, eri alojen asiantuntijat, tutkijat ja kansalaiset.

Perustana taloudellinen ja toiminnallinen mallinnus

1. Tarpeen ja väestöryhmän (alustava) määrittely
2. 2–5 edellisen vuoden ilmiö- ja kulukehityksen todentaminen ja sen perusteella seuraavien vuosien kehityssuunnan hahmottaminen vrt. tarpeen taustalla oleva muutos ko. väestöryhmän hyvinvoinnissa
3. Kulukehityksen syiden todentaminen
4. Kulukehityksen syiden taustalla olevien juurisyiden ja sitä ehkäisevien mahdollisuuksien määrittely
5. Haluttujen tulostavoitteiden määrittely (hyvinvointi- ja taloudelliset tavoitteet)
6. Juurisyihin vaikuttamiseksi tarvittavien toimien määrittely (palvelu-/toimintakokonaisuus)
7. Palvelukokonaisuuden toteuttajan/toteuttajien valinta
8. Palvelukokonaisuuden nettototeuttamiskustannusten laskeminen
9. Saavutettavissa olevat hyödyt vs. tarvittava investointi -vertailu
10. (Lopullinen päätös SIB-hankkeen käynnistämisestä → hankesuunnitelma jne.)

Toiminnan tuloksellisuuden seuranta

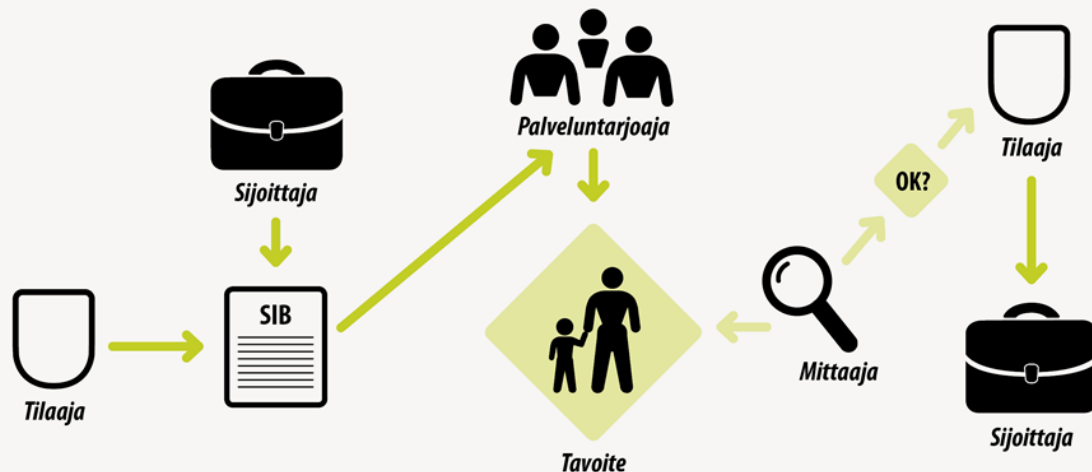
Indikaattoreita

- Tulomittarit (milloin raha liikkuu)
- Toimintaa ohjaavat mittarit (resurssien käytön optimointi)
- Prosessimittarit (suoritteiden ja prosessin laatu)
- Muut mittarit (muut mahdolliset tulospalkkion maksajaa ja/tai muita yhteistyötahoja kiinnostavat mittarit)

Vaikuttavuusinvestoiminen käytännössä

Yksi vaikuttavuusinvestoimisen toteutusmuoto on *Social Impact Bond (SIB)* eli tulosperusteinen rahoitussopimus. Siinä sijoittaja kantaa kokonaan hankkeen taloudellisen riskin ja julkinen sektori maksaa vain tuloksista. Sijoituksin kerätyt varat käytetään asetetun tavoitteen edistämiseen.

1 Kunta havaitsee ongelman tai tarpeen, jonka ratkaisulle asetetaan tavoitteet.

2 Kunta määrittelee yhdessä palveluntarjoajan kanssa toimet ongelman ehkäisemiseksi.

3 Sijoittajat investoivat tarvittavaan toimintaan.

4 Riippumaton taho todentaa, onko asetetut tavoitteet saavutettu.

5 Jos tavoitteet saavutetaan, kunta palauttaa sijoittajalle pääoman ja maksaa sovitun koron. Jos tavoitteita ei saavuteta, kunta ei maksa mitään.

SIB – tulosperusteinen rahoitussopimus

1. Halutaan **ostaa tuloksia** – ei ”vain” suoritteita tai toimintaa
  - tuloksellisuus varmistetaan mallintamalla ja mittaamalla
2. Halutaan panostaa **edistävään ja ehkäisevään** toimintaan
  - investoinnit ovat etupainotteisia suhteessa odotettavissa olevaan laadulliseen ja taloudelliseen hyötyyn

Pääministeri Sipilän hallituksen puoliväliriihen kirjauksista

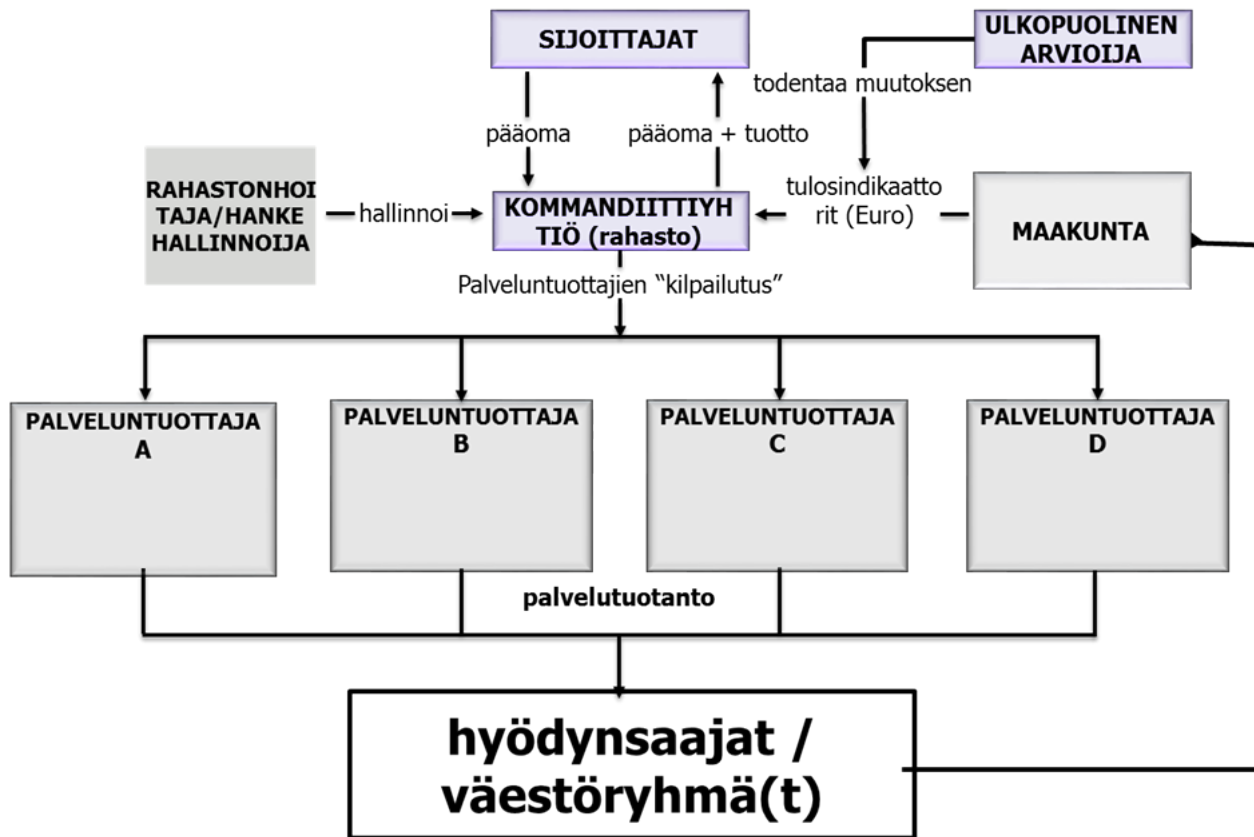
TEM/14. Työllistämistä tukevat kokeilut

- Yksityisen palvelutuotannon roolia ja osuutta TE-palveluissa lisätään toteutettujen pilottien ja arviointien kokemusten pohjalta. Uudet hankkeet kohdennetaan kasvupalvelu-uudistuksen kannalta tarkoituksenmukaisiin toimintamalleihin ja asiakasryhmiin. Mm. heikossa työmarkkinaasemassa oleville ja nuorille työnhakijoille hankitaan yksityisiltä palveluntuottajilta uudenlaisia monialaisia palvelukonsepteja. **Käynnistetään vaikuttavuusinvestoinnin hanke (työllisyys-SIB), joissa hankkeisiin kytketään yksityistä rahoitusta. Palveluhankinnat toteutetaan innovatiivisia hankintakäytäntöjä ja tulosperusteisia sopimuksia hyödyntäen.**

OKM/12.

- **Toteutetaan vaikuttavuusinvestointihanke (SIB), jolla kanavoidaan yksityistä pääomaa NEETnuorten määrän vähentämiseen ja syrjäytymisen ehkäisemiseen. Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee keväällä ja kesällä 2017 yhdessä Sitran ja kiinnostuneiden kuntien kanssa SIB-hankkeen nuorten työllisyyden edistämiseksi ja ulkopuolisuuden vähentämiseksi.**

Tulosperusteisen rahoitussopimuksen (SIB) perusrakenne

SIB-hankekokonaisuus vuonna 2017: 5 (+ 1) rahastoa

SIB	Tilanne
Työhyvinvoinnin edistäminen julkisella sektorilla (Tyhy-SIB) <ul style="list-style-type: none"> tulospalkkio: julkisen sektorin organisaatiot työnantajina	Käynnissä <ul style="list-style-type: none"> 4 asiakasorganisaatiota hankehallinnoija: Epiqus rahasto noin 0,6 M euroa
Maahanmuuttajien nopea työllistyminen ja kotoutuminen (Koto-SIB) <ul style="list-style-type: none"> tulospalkkio: TEM	Käynnissä <ul style="list-style-type: none"> hankehallinnoija: Epiqus rahasto noin 13,5 M euroa
Lasten, lapsiperheiden ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen (Lapsi-SIB) <ul style="list-style-type: none"> tulospalkkio: (maa)kunnat	Käynnistymässä <ul style="list-style-type: none"> useita kuntia (esim. Hämeenlinna) mukana hankehallinnoija: FIM & LSKL
Työllistymisen edistäminen <ul style="list-style-type: none"> tulospalkkio: TEM	Käynnistymässä <ul style="list-style-type: none"> Useita kuntia ja kuntayhtymiä mukana
Ikääntyneiden itsenäisen toimintakyvyn vahvistaminen <ul style="list-style-type: none"> tulospalkkio: (maa)kunnat	Suunnittelussa <ul style="list-style-type: none"> Useita (maa)kuntia mukana

Hankehallinnoijan
kilpailutus käynnistynyt
tai käynnistymässä

Maakunnat ja kunnat - yhteiset asukkaat, yhteinen tavoite

- Terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä, arjessa pärjäämisessä
- Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa
- Työllisyyden hoidossa ja työllistymisessä
- Elinvoiman kehittämisessä

**HYVÄÄ
HUOMISTA,
SUOMI!**

sitra.fi | seuraavaerä.fi

@sitrafund

SITRA